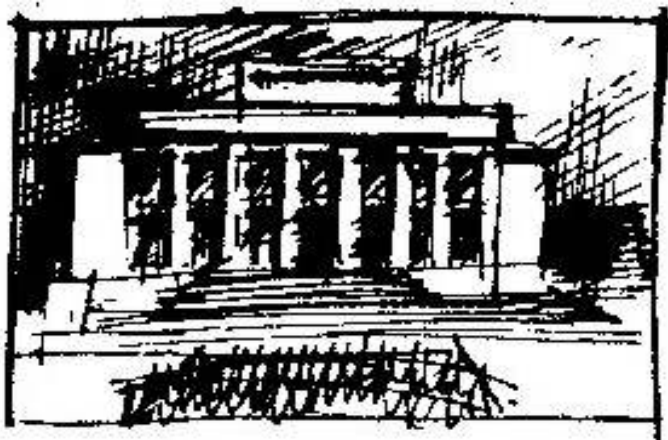

Z P R A V O D A J

Spolek přátel
Národního divadla Brno

www.spndb.cz

Vážení a milí přátelé – opery, baletu a činohry,
příznivci opery, baletu a činohry,

v čase, kdy vzniká tento Zpravodaj, tedy v březnu, si ač neradi, připomeneme jedno neradostné výročí. Uplynul už rok od okamžiku, kdy covidová epidemie přestala být jen obsahem zpráv z Číny a severní Itálie. Tehdy vstoupila naplno i do života obyvatel zbytku planety, včetně nás. Epidemie postavila na hlavu všechny naše zvyklosti, kulturu nevyjímaje. Žijeme stále ještě v nouzovém stavu. Máme šanci se setkat s kulturou v televizi, na internetových kanálech, kde je uváděna formou streamů – jsou to pouze střípky z dříve bohatého kulturního života. Postrádáme propojení posluchačů a diváků s umělci. Ti nezahálají. Už v minulém Zpravodaji jste si mohli přečíst, že v divadlech, a nejen v nich se zkouší, aby v momentě, kdy to bude možné, předstoupili umělci plně připraveni před své obecenstvo. Spolek přátel NdB se snaží každý měsíc Vás trochu potěšit faktem, že všude ve světě je to téměř stejné a že musíme být trpěliví, optimističtí. Teď navíc „dorazilo“ jaro, kouzelné roční období, které nám všem svou krásou přírody dodá potřebnou energii. Stačí jen se pozorně dívat a vnímat vše pozitivní kolem nás. K jaru patří krásné jarní svátky – Velikonoce, které mají pro naši kulturu hluboký duchovní význam. Pokuste se pustit je do svého života. Připomeňte si některé zvyky, obyčeje – přijdete na jiné myšlenky a třeba jen na chvíli zapomenete na všechna omezující opatření. Nakonec slova J. Wericha: „Až ti bude úzko, otoč se čelem ke Slunci. Všechny stíny budeš mít za zády“.

Bohužel, stále nás pronásledují smutné zprávy o odchodu umělců, ať již našich českých, tak i světově uznávaných. 3. března 2021 zemřela herečka Helena Kružíková, která ještě před rokem byla hostem našeho Spolku na besedě 17. 2. 2020. V březnu 2021 rovněž zemřel významný americký dirigent James Levine. Mohli jsme ho vidat v předchozích letech při přímých přenosech oper z newyorské Metropolitan opery. Bližší informace opět uvádíme v rubrice *Co chybělo*.

Zprávy výboru

Ani dnes nemáme nové informace. Náš Spolek nemá možnost vyvíjet jakoukoliv činnost.

Naši jubilanti v dubnu (kulaté a půlkulaté narozeniny)

Jaroslava Enenklová	Eva Urbánková	Gabriela Nemetzová
Jan Černý	Eva Domiková	Ludmila Nechmačová
Eliška Vinklerová	Zuzana Hejtmánková	Marie Cejnková

Vážení jubilanti, členové výboru SPNdB Vám přejí hodně radosti, pěkné pohody, osobní spokojenosti, štěstí, zvláště však zdraví. Musíte-li chodit na testy, ať jsou jejich výsledky vždy negativní. Pozitivní ať zůstává Váš postoj k životu.

Divadelní jubilea, vzpomínky – duben

☞ 3. 4. 1956 zemřel skladatel Jan Nepomuk Polášek (*16. 4. 1873). Studoval hru na flétnu, housle, klavír, varhany, sbíral valašské lidové písně. Teorii studoval v Brně u Leoše Janáčka. Z díla – opery: *Za noci měsíčné*, *Doliňáci*, *Sůl nad zlato*.

☞ 4. 4. 1961 se narodila mezzosopranistka Dagmar Pecková. Zpěv studovala na pražské konzervatoři. V letech 1982 – 85 byla sólistkou operety v Karlíně, poté odešla do studia Semperovy opery v Drážďanech, kde o dva roky později debutovala. V l. 1989 – 92 byla sólistkou Státní opery v Berlíně. Její barevný mezzosoprán byl stále více vyhledáván v operních i koncertních domech. Ve Stuttgartu zpívala např. Jenny ve *Vzestupu a pádu města Mahagony*, v Hamburku Komponistu v *Ariadně na Naxu*, v pařížském operním domě Bastille Flosshildu v *Rýnském zlatu*, v londýnské Covent Garden Cherubína... Koncertovala v Jižní Koreji, Izraeli, Japonsku, Anglii, Švýcarsku... Její koncertní repertoár obsahuje díla R. Strausse, A. Berga, G. Mahlera... Úspěšně se zúčastnila řady soutěží, má nahrávky na CD. O současných aktivitách umělkyně v ČR vás průběžně informujeme.

☞ 5. 4. 1921 se narodil dirigent a dramaturg Václav Nosek (†22. 1. 2000). Absolvent pražské konzervatoře studoval na UK hudební vědu. V kostce umělecká pouť: 1945 – dirigent v Plzni, 1946 – 52 dirigent a dramaturg v Ústí n. Labem, 1952 Brno, 1979 dramaturg ND Praha, 1993 šéf v Českých Budějovicích. V. Nosek je pozoruhodně bohatá, všestranná umělecká osobnost. Jako dirigent se osvědčil v širokém repertoáru. Premiéroval např. Bartošův *Zakletý zámek*, Fischerovy opery *Ženichové* a *Romeo, Julie a tma*, uvedl Bergova *Eufrida před branami Tymén*, v Brně v čs. premiéře Prokofjevova *Semjona Kotka*, Bergovu *Lulu*, Stravinského *Život prostopášníka*... Velmi se zasloužil o dílo Janáčkovy (např. dramaturgickou úpravou *Osudu*, revidoval partituru *Z mrtvého domu* a dílo uvedl poprvé bez retuší a škrťů – tuto podobu provedl na Janáčkově festivalu v r. 1974 a natočil na desky Supraphonu) – také o dílo B. Martinů, jehož řadu kompozic u nás premiéroval. Noskova progresivní a moderní dramaturgická koncepce vyvrcholila v době jeho téměř třicetileté činnosti v Brně, kde v r. 1969 založil Mini-operu pro provádění zapomenutých děl. Věnoval se i operní režii a také překládal operní libreta (např. Schönbergovo *Očekávání*). Během života získal řadu ocenění doma i v zahraničí.

☞ 5. 4. 1936 zemřel basista Jaroslav Čihák (*4. 3. 1883). Zpěv studoval v Praze v operní škole O. Paršové – Zikešové. V r. 1905 hostoval v Brně. Od r. 1908 ve vinohradské opeře, v l. 1918 – 32 byl angažován v Brně. Byl skvělým představitelem buffo-oboru, i když zpočátku se sklonem k operetnímu přehánění a fraškovitosti. Vynikal jevištní tvárností a živým temperamentem, ba až bezstarostnou dovádívatostí (Rossiniho Bartolo, Bonifác, Mumlal), svoje charakterizační mistrovství prokázal v menších rolích. Často hostoval v Bratislavě, v ND vystoupil jedinkrát v r. 1924 v roli Bonifáce.

☞ 6. 4. 1946 zemřela sopranistka Hana Cavallarová (*18. 5. 1863). V divadle začínala od dětských rolí. Ještě před dovršením osmnácti let vystoupila v Prozatímním divadle v operetě *Malý vévoda* s takovým úspěchem, že byla angažována. Vzhledem k mladistvému zjevu byla často obsazována do „kalhotkových“ rolí. Na jevišti byla půvabná a přirozená. Obecenstvo i kritikové oceňovali např. její

Barče, Karolínu, Esmeraldu, Frasquitu... Po osmnáctileté pěvecké kariéře musela pro onemocnění hlasivek zanechat umělecké činnosti.

☞ 8. 4. 1901 se narodil libretista Josef Bachtík (†2. 4. 1971). Vystudoval práva na UK, pracoval jako redaktor hudebních časopisů, hudební spisovatel a publicista. Libreta: *Pozdvižení v Efsu* (Iša Krejčí), *Rohovín Čtverrohý*, *Králov mincmistr* (Zbyněk Vostřák).

☞ 9. 4. 1936 zemřela sopranistka Berta Foerstrová – Lautererová (*11. 1. 1869). Hudebně se vzdělávala na Žofínské akademii a pražské konzervatoři. Už v r. 1887 debutovala v ND. Od r. 1888 byla angažována na mladodramatický obor. Triumfovala jako Desdemona v první mimoitalské premiéře *Otella* i jako Taťána v pražské premiéře *Eugena Oněgina* (sám Čajkovskij její výkon ocenil vřelými slovy). V r. 1892 se provdala za J. B. Foerstra, v r. 1893 odešla do opery v Hamburku, kde pod vedením G. Mahlera přispěla k uvedení *Prodané nevěsty*, v níž zpívala Mařenku. V r. 1901 ji G. Mahler angažoval do vídeňské Dvorní opery (do r. 1913). Z jejího rozsáhlého repertoáru (přes 50 rolí širokého slohového rozpětí): Vendulka, Julie, Blaženka, Pamina, Marcelina, Euryantha, Elsa, Alžběta, Eva, Xenie... Zpívala i role mezzosopranové (Mignon, Carmen). Zachovalo se několik gramofonových snímků.

☞ 9. 4. 1911 se narodil basista Rudolf Jusa (†23. 3. 1987). Vyučený holič, zpěv studoval soukromě v Brně. Od r. 1942 byl sólistou německého divadla v Brně, v letech 1944 – 45 v brněnském ND, v l. 1946 – 72 sólista opery v Ostravě. Měl zvučný hlas, vynikající hereckou inteligenci, uměleckou zodpovědnost. Z rolí: Kecal, Vodník, Basilio, Mefisto, Bonifác...

☞ 9. 4. 1981 zemřel barytonista Josef Křikava (*23. 5. 1895). Vyučený zámečník byl ve zpěvu žákem Emila Buriana (bratra Karla Buriana, otce E. F. Buriana). Od r. 1921 byl členem Východočeského divadla, v l. 1921 – 24 byl angažován v olomoucké opeře. 1924 – 26 působil v Plzni, 1926 – 30 opět v Olomouci, 1930 – 38 v ND Praha. Dirigent Karel Nedbal pěvce považoval za jednoho z nejkrásnějších barytonistů své doby. Z rolí: král Vladislav, Přemysl, Tomeš, Kalina, Revírník... Hrál také ve filmu, jeho hlas je zachycen na gramofonových deskách.

☞ 10. 4. 1946 zemřela sopranistka Albína Sehnalová (*23. 1. 1890). Absolvovala Pivodovu pěveckou školu. Uměleckou dráhu začala v operetním souboru v Magdeburku. V l. 1911 – 14 přešla na sóla v subretním oboru. 1915 – 19 angažována v Divadle sdružených měst východočeských. V r. 1920 přešla do Bratislavy, v l. 1922 – 25 působila v Brně, dále v Olomouci. Zpívala role od subretního sopránů až k altovým partiím. Z rolí: Barče, Lidunka, Blaženka, Libuše, Milada, Kostelnička, Káťa Kabanová, Donna Isabella, Carmen, Tosca, Giulietta, Azucena...

☞ 10. 4. 1901 se narodil barytonista František Zavřel. Umělec poněkud neklidného života patřil k výrazným osobnostem českého operního umění (nastudoval 150 rolí ve 110 operách). Ze života: sólista východočeské opery (1921 – 24), opery olomoucké (1924 – 26), českobudějovické (1926 – 28), plzeňské (1928 – 31), opět olomoucké (1931 – 32), plzeňské (1932 – 45), brněnské (1945 – 47) a ústecké (1947 – 51), kde působil zároveň jako režisér. Kritika nejvíc oceňovala jeho Přemysla a Kalinu.

☞ 10. 4. 1921 se narodil barytonista Jiří Schiller (†6. 10. 1976). Absolvent pražské konzervatoře. Uměleckou dráhu začal v Českých Budějovicích, odtud přešel do ostravské opery, za okupace byl nasazen v opeře v Görlitz (1943 – 44). Po válce působil tři sezony v Opeře 5. května, v l. 1948 – 73 byl sólistou pražského ND. Z rolí: Tausendmark, Lomikar, Adolf, Mefisto, Scarpia, Rigoletto... Kvalitní výkony podával i v operách soudobých autorů (Vostřáka, Pauera, Suchoně...).

☞ 12. 4. 1871 se narodil tenorista Julius Bochníček (†17. 6. 1951). Zprvu působil jako sbormistr, varhaník a klavírní virtuos. Divadelní kariéru začal jako dirigent ve Štětíně. Od přírody disponoval krásným hlasem, proto se začal odborně školit a od r. 1900 nastoupil na první obor v Plzni. Další rok byl angažován v Brně. V r. 1902 dostal nabídku do ND, kde měl nahradit K. Buriana a O. Mařáka. Do angažmá nastoupil v červenci, ale již v září sám smlouvu vypověděl. Vystupoval dále v Budapešti,

zpíval i v Bosně, Dalmácii a jinde. V l. 1907 – 23 působil s přestávkami jako dirigent v pražském Varieté. Je autorem vánoční opery *Wie kleine Else das Christkind suchen ging*, uvedené s velkým ohlasem r. 1895 ve Štětíně, a hrdinské opery *Gunare*. Zkomponoval řadu skladeb různých žánrů. Jeho tenorová dráha měla strmý vzestup, ale po r. 1906 stejně rychlý pád.

☞ 12. 4. 1911 zemřel tenorista Vladislav Florjanski (*4. 5. 1854). Původním povoláním poštovní úředník studoval zpěv soukromě. Debutoval ve Lvově v Millöckerově *Žebravém studentovi*. V ND Praha poprvé vystoupil v r. 1886 a v l. 1887 – 1900 byl v ND angažován. Rozhodný úspěch měl při české premiéře Verdiho *Otella*. S jeho jménem se pojí slavné pražské premiéry *Eugena Oněgina* a *Pikové dámy*. Měl elegantní zjev, lahodnou barvu hlasu – byl mimořádně oblíbeným pěvcem. Z rolí: Jíra, Jeník, Dalibor, Vít, Ladislav, Tannhäuser, Lohengrin, Eleazar... Po odchodu z ND několik let v Čechách hostoval (Plzeň, Brno). Od r. 1907 byl profesorem Lvovské konzervatoře. Významně se zasadil o uvádění českých oper na polských jevištích.

☞ 15. 4. 1946 zemřel tenorista Viktor Antonín Lebeda (*12. 5. 1873). Zpěv studoval soukromě. Pěveckou dráhu začal jako sólista opery v Lublani, v l. 1902 – 03 působil v Brně, 1905 – 08 ve Východočeském divadle, 1908 – 28 v pražském ND. Prokázal mu neocenitelné služby, když díky své pohotovosti obětavě a pokorně podle svých nejlepších sil zpíval podle provozních potřeb obor hrdinný, lyrický i buffo. Z rolí: Dalibor, Jíra, Ladislav, Skřivánek, Vašek, první pražský Števa a Lžidimitrij... V důchodu se věnoval pedagogice a režii v amatérských souborech.

☞ 20. 4. 1961 se narodila sopranistka Eva Urbanová. Začínala jako rocková zpěvačka, klasický obor studovala soukromě. Již ve svém prvním angažmá v Plzni (1987 – 90) nastudovala několik významných rolí. V r. 1990 debutovala v ND v roli Milady. Její hlas velkého rozsahu a osobité barvy ji zařadil mezi přední sólistky ND – nastudovala mj. Libuši, Kostelničku, Hedviku, Alžbětu, Leonoru, Santuzzu, Sestru Angelicu. Vynikající ohlas měla i její zahraniční hostování. Ve svém koncertním repertoáru má např. Dvořákovu *Svatební košili*, *Svatou Ludmilu*, *Stabat Mater*, Brittenovo *Válečné requiem* i *Requiem* Verdiho a Mozarta. Má nahrávky v televizi, rozhlase i na CD. Získala dvě Ceny Thálie (1997, 2005), Cenu Dora Mavor Moore od Kanadské operní společnosti v Torontu, v USA Cenu Grammy za nahrávku Celeste Aida (Famous Opera Arias). V r. 2003 byla jmenována Rytířem řádu umění a literatury Francouzské republiky. V r. 2017 jí prezident republiky udělil medaili Za zásluhy o stát v oblasti umění.

☞ 22. 4. 1971 zemřel basista Josef Celerin (*19. 11. 1898). Zpěv studoval soukromě. Od r. 1920 hostoval a později se stal řádným členem opery v Českých Budějovicích. V letech 1924 – 29 byl sólistou v Olomouci, v r. 1930 byl angažován do pražského ND, kde působil až do odchodu do důchodu v r. 1962. Jeho hlas měl sytou barvu, čistě intonoval. K jeho nejlepším rolím patří Chrudoš, Vodník, Kecal, Sarastro, Malina, Hrabě v *Jakobínovi*, Basilio... V rozhlasovém archivu je k dispozici řada nahrávek.

☞ 26. 4. 1841 se narodil libretista Julius Zeyer (†29. 1. 1901). Vystudoval filologii na pražské UK, pracoval jako vychovatel, později jako svobodný spisovatel. Psal prózy, básně a dramata. Hudbu k jeho *Radúzovi a Mahuleně* a *Pod jabloní* napsal Josef Suk. Řada jeho dramata byla použita k libretnímu zpracování (*Stará historie* – slova F. Pujman, hudba K. Hála, *Lásky div* – F. Suchý i V. Kálík...) Zeyerovo libreto použil L. Janáček v opeře *Šárka*.

☞ 29. 4. 1926 se narodil basista Jaroslav Horáček (†16. 2. 2019). V r. 1943 byl přijat do sboru ostravské opery, od r. 1945 sólista vznikajícího českého souboru v Opavě. Od r. 1951 působil v Ostravě. Po nástupu do ND Praha v r. 1953 se brzy stal jedním z nejzaměstnanějších sólistů. Hlas velkého rozsahu, herecká tvárnost, pohotovost nastudovat velkou roli na záskok – to byly přednosti umělce. Často hostoval i v zahraničí, významná byla jeho činnost koncertní a pedagogická. Věnoval se také režii. Existuje rozsáhlá diskografie, rozhlasové nahrávky. Z rolí: Kecal, Marbuel, Filip II., Ramfis, Purkrabí, Mícha, Malina, Bonifác, Chrudoš, Lutobor, Vodník, Don Giovanni, Don Quijote, Boris Godunov, Me-

fisto, Jindřich Ptáčník, Bartolo, Basilio, Don Alfonso, Dulcamara, ďábelská čtyřrole v *Hoffmannových povídkách*...

☞ 30. 4. 1856 se narodil skladatel Jindřich Hartl (†11. 9. 1900). Absolvent pražské varhanní školy působil jako varhaník a kapelník divadelních společností, např. 1884 – 85 v Chebu, jako varhaník a ředitel kůru (v Karlových Varech r. 1885 a ve Velvarech r. 1886). Pak odešel do Srbska, kde působil pod jménem Dobromil Tvrdovič. Z díla: opery *Natálie, Horníci, Debora, Záboj a Ludiše*.

Osobnosti světové hudby – duben

♫ 1. 4. 1866 se narodil italský skladatel, pianista a pedagog Ferruccio Busoni (†27. 7. 1924). Syn italského klarinetového virtuosa a německé pianistky získal základy hudebního vzdělání v rodině. Budil pozornost jako „zázračné dítě“. Ve 13 letech vstoupil na konzervatoř ve Štýrském Hradci. Záhy vynikl jako klavírní virtuos. Od r. 1888 přijímal krátkodobé učitelské závazky na konzervatořích v Helsinkách, Moskvě a v Bostnu. Od r. 1894 žil v Berlíně, za 1. světové války v Bologni a Curychu. V l. 1920 – 24 učil skladbu v mistrovské třídě berlínské Akademie umění. Z díla: jednoaktová opera *Harlekýn* (1928 provedena v Praze), během kompozice opery *Doktor Faust* autor zemřel. Jako vysoce ceněný klavírní virtuos ke 100. výročí narození F. Liszta uvedl zpaměti 46 jeho děl. Souborně vydal Bachovo dílo.

♫ 6. 4. 1971 zemřel ruský skladatel Igor Stravinskij (*17. 6. 1882). Otec Fjodor byl předním ruským basistou. Po studiu práv se stal Stravinskij soukromým žákem Rimského - Korsakova. V l. 1908 – 10 byly poprvé provedeny jeho skladby (*Faust a pastýřka, Fantastické scherzo a Ohňostroji*). V r. 1909 u něho Ďagilev objednal balet, jehož pařížské provedení mu získalo evropskou pověst. Byl to *Pták ohnivák*. Další balety: *Petruška, Svěcení jara, Pulcinella*, na objednávku I. Rubinsteinové balet *Polibek víly, Apollón Musagetes, Agon, Persephone* (blíží se spíš zpěvnému baletu než baletní opeře), *Jeu de cartes, Orpheus*. Opery: *Slavík, Příběh vojáka, Mavra, Lišák*, opera – oratorium *Oedipus Rex, Život prostopášíka*. Svůj mimořádný intelekt, jazykový cit a znalosti, charakterizační schopnost, estetické názory uplatnil Stravinskij v řadě statí a publikací (např. *Kronika mého života*...).

♫ 7. 4. 1726 se narodil anglický hudební historik a varhaník Charles Burney (†12. 4. 1814). V r. 1769 získal v Oxfordu doktorát hudby, v l. 1770 – 72 podnikl cestu po hudebních střediscích Evropy, aby získal materiál k dějinám hudby, které chtěl napsat. Z toho vznikl obšírný hudební cestopis, obsahující i důležitá svědectví o českých hudebnících té doby a o intenzivním pěstování hudby v Čechách, zvláště na venkovských školách. Své *Všeobecné dějiny hudby* vydal Burney ve čtyřech svazcích v l. 1776 – 89.

♫ 17. 4. 1741 se narodil německý skladatel Johann Gottlieb Naumann (†23. 10. 1801). Odchovanec drážďanské Kreuzschule odešel r. 1757 jako houslista studovat do Itálie. V r. 1763 debutoval v Benátkách jako operní skladatel a příští rok byl angažován saským dvorem jako chrámový skladatel, později byl jmenován dvorním skladatelem. Přechodně působil ve Stockholmu, kde reorganizoval hudební život u dvora. Jeho opera *Gustav Vasa* byla ceněna jako první švédská národní opera. S podobnými úkoly byl zván i k dánskému a berlínskému dvoru. V Praze byl ctěn jako autor oratorií. Byl přítelem manželů Duškových.

♫ 21. 4. 1871 se narodil německý skladatel a dirigent Leo Blech (†25. 8. 1958). Studoval v Berlíně, v r. 1893 nastoupil jako kapelník v Cáchách. Roku 1899 byl angažován k pražskému německému divadlu, kde řídil mj. světové premiéry d'Albertovy *Nížiny* (1903) a Weissova *Polského žida* (1901). Už v Praze vynikl jako mahlerovský dirigent. Ve spolupráci s libretistou R. Batkou zde složil a inscenoval i několik vlastních oper (*To jsem byl já, Alpský král a škarohlíd, Zpečetěno*). Od r. 1906 působil jako operní dirigent v Berlíně. Za války žil ve Švédsku, od r. 1949 v Berlíně.

♫ 22. 4. 1916 se narodil americký houslista Yehudi Menuhin (†12. 3. 1999). Jeho rod pocházel z Ruska. Jeho rodiče se přistěhovali do USA z Palestiny. Menuhin studoval od čtyř let houslovou hru v New Yorku, San Franciscu, ve Švýcarsku a Francii. Od 11 let veřejně koncertoval v sólových recitálech (někdy doprovázen na klavír sestrou Hephzibah) i s předními orchestry. Po 2. světové válce organizoval hudební festivaly (Švýcarsko, Anglie), při nichž vystupoval i jako dirigent. V l. 1971 – 75 byl prezidentem Mezinárodní hudební rady UNESCO. V r. 1976 mu pařížská univerzita udělila čestný doktorát jako prvnímu hudebníkovi od svého založení. Vydal paměti a knihu o houslové hře.

♫ 23. 4. 1891 se narodil ruský skladatel, klavírista a dirigent Sergej Sergejevič Prokofjev (†5. 3. 1953). Studoval u R. Gliéry, poté v St. Petěrburgu u Ljadova a Rimského - Korsakova. Ovlivnil ho také Mjaskovskij a Čerepin, u kterého studoval dirigování. Po revoluci odešel Prokofjev z Ruska do USA. Časem ho existenční potíže donutily k odjezdu do Paříže, do USA se vrátil kvůli premiéře jedné ze svých oper. Již r. 1932 začal uvažovat o návratu do Ruska, tento záměr uskutečnil v r. 1936. Operní dílo: *Maddalena* (1911 – 13), *Hráč* (1917), *Láska ke třem pomerančům* (1921), *Ohnivý anděl* (1923), *Semjon Kotko* (1940), *Zásnuby v klášteře* (1941), *Vojna a mír* (1943), *Příběh opravdového člověka* (1949).

♫ 24. 4. 1706 se narodil italský skladatel, teoretik a historik Giovanni Battista Martini (†4. 10. 1784). Syn houslisty získal široké hudební vzdělání, které dále rozvíjel jako člen františkánského řádu. Sídli trvale v Bologni, odkud vedl rozsáhlou korespondenci (také s J. Myslivečkem). Shromáždil rozsáhlou knihovnu a získal mnohé prameny ke starší hudební historii. Byl znalcem kontrapunktu, jeho evropská pověst k němu přiváděla celé generace hudebníků (také J. Ch. Bacha a W. A. Mozarta). Komponoval chrámovou hudbu, symfonie, koncerty, oratoria, vydal třísvazkové dějiny hudby pojednávající jen o antice.

♫ 28. 4. 1906 se narodil švýcarský dirigent Paul Sacher. Dirigování studoval v Basileji, kde r. 1926 založil komorní orchestr, pro který na jeho objednávku komponovali Bartók, Hindemith, Honneger, Stravinskij, Martinů a jiní. V r. 1941 převzal řízení curyšského orchestru Collegium musicum. Přátelovsky podporoval B. Martinů, který častěji pobýval v jeho vile na Schönbergu a v tamější zahradě byl i pohřben (do r. 1979). Martinů dedikoval Sacherovi či jeho choti řadu svých prací (*Dvojkonzert*, *Sonata da camera*, *Concerto da camera*, *Komorní symfonie*, *Gilgameš* aj.). Některé z nich Sacher uvedl jako první (včetně opery *Řecké pašije*). V dubnu 1947 řídil v Praze čs. premiéru *Dvojkonzertu* B. Martinů.

♫ 29. 4. 1936 se narodil v Bombaji indický dirigent Zubin Mehta. Od 16 let studoval na vídeňské hudební akademii u H. Swarowského. V r. 1958 zvítězil v dirigentské soutěži v Liverpoolu. Od r. 1959 hostoval u Vídeňských filharmonií, působil v Montrealu, řídil filharmonii v Los Angeles (1962 – 77), stál v čele Newyorské filharmonie, Izraelské filharmonie (v r. 2019 odstoupil ze zdravotních důvodů). Z. Mehta se proslavil i jako operní dirigent ve velkých světových operních domech (Montreal, New York, Londýn, Vídeň, Florencie...). Dirigoval opery *Tosca*, *Trubadúr*, *Aida*, *Otello*, *Turandot*, *Carmen*, *Smutek sluší Elektře*, *Prsten Nibelungův*, *Děvče ze zlatého Západu* a další. Na kontě má dvanáct různých významných ocenění dirigentského umění.

Co chybělo v minulých Zpravodajích

✂ 3. 3.2021 zemřela emeritní členka Činohry Národního divadla Brno paní Helena Kružíková (*17. 11. 1928). Začala studovat na brněnské konzervatoři, ale po dvou ročnících přešla na nově zřízenou JAMU (1948 – 50). První angažmá získala v Českém Těšíně (1951/52). Další léta jsou svázána s Brnem – do r. 1990. Na jevišti Mahenova divadla vytvářela tragické i tragikomické postavy českého i světového repertoáru. Spolupracovala s rozhlasem a televizí. V r. 1998 získala Cenu Františka Filipovského, v r. 2019 Cenu Thálie za celoživotní mistrovství. V l. 1974 – 91 pedagogicky působila na dramatickém oddělení brněnské konzervatoře.

✂ V úterý 9. 3. 2021 zemřel ve věku 77 let známý americký dirigent James Levine. Podle zpráv z médií byl jeho zdravotní stav dlouhodobě špatný. Trpěl Parkinsonovou chorobou, podstoupil operaci páteře, později dirigoval z kolečkového křesla. V letech 1976 – 2016 byl hudebním ředitelem newyorské Metropolitní opery, která pod jeho vedením dosáhla svého uměleckého vrcholu. Jeho kariéru v r. 2018 ukončilo několikanásobné obvinění ze sexuálního zneužívání. Smrt J. Levina oznámil jeho lékař, média zprávu uvedla 18. 3. 2021.

✂ Muzikolog Vladimír Poš zemřel v Salcburku, kde působil jako hudební pedagog a profesor Orffova institutu (8. 2. 1928 – 10. 11. 2020). Jeho zájem o hudbu a zpěv vznikl s podporou rodičů a výborných pedagogů. Vystudoval pražskou konzervatoř tehdy vedenou Václavem Holzknechtem. Po ukončení vojenské služby pracoval v hudební redakci Státního nakladatelství krásné literatury, hudby a umění. V r. 1957 byl přijat ke studiu hudební vědy. Za čtyři roky poté vyšla Pošova kniha *Nauka o hudebních formách*. V r. 1964 na konferenci v Budapešti se setkal s prof. W. Kellerem z Orffova institutu v Salcburku, který ho pozval na seminář do Rakouska, kde měl možnost seznámit se s Orffovou metodou hudební výchovy dětí. Znamenalo to počátek práce na publikaci *Česká Orffova škola*. V r. 1969 Poš emigroval do Rakouska. Kromě práce v Orffově institutu založil v Salcburku hudební kroužek pro předškolní děti a zařizoval stáže českých studentů pedagogických fakult na Orffově institutu. Do ČR se po r. 1989 vrátil na jeden rok jako profesor pražské konzervatoře. Stál u vzniku televizních předvánočních Adventních koncertů.

✂ Významný hudební nakladatel Prof. Dr. Hans Wilfred Sikorski (10. 3. 1926 – 22. 1. 2021) zemřel v Hamburku ve věku 94 let. V hudebním světě byl považován za instituci, nestora německého hudebního vydavatelství. Mezinárodní vydavatelství hudebnin Hans Sikorski bylo založeno v r. 1935. Hans Wilfred Sikorski zde pracoval do r. 1968. Mimořádnou pozornost věnoval skladatelům z východní Evropy, zejména ze SSSR. Druhým pilířem se stala populární hudba. Za svou činnost získal řadu významných ocenění. Vykonával mnoho funkcí na mezinárodní úrovni, publikoval články o otázkách hudby, kultury a autorských práv. Pracoval jako čestný lektor na hamburské hudební a divadelní univerzitě.

✂ K významným březnovým dnům patří 11. březen, kdy poprvé po Bachově smrti uvedl Felix Mendelssohn-Bartholdy skladatelovy slavné *Matoušovy pašije* (z r. 1729).

✂ 27. března bylo v r. 1957 otevřeno pařížské Divadlo národů a od r. 1962 se díky tomu z rozhodnutí kongresu Mezinárodního divadelního ústavu slaví MEZINÁRODNÍ DEN DIVADLA.

✂ 11. 3. 1921 se narodil v argentinském městě Mar del Plata hudební skladatel a přední hráč na bandoneon Ástor Piazzolla (†4. 7. 1992). Představitel nového stylu tradičního tanga začal do něho promítat i prvky jazzu a klasické hudby a pro který se ujal název *tango nuevo*. Pro Piazzollu, potomka italských rodičů, sehrálo v životě významnou roli přestěhování do New Yorku, kde byl od mládí seznámen s jazzem, klasikou (zejména s tvorbou J. S. Bacha). V osmi letech začal hrát na bandoneon, o tři roky později zkomponoval svoje první tango (Bacha neopustil). Po lekcích klavíru se naučil Bachovy skladby hrát na bandoneon. Hrál v různých orchestrech, napsal hudbu k řadě filmů (byl oceněn Cézarem za nejlepší filmovou hudbu). Založil v r. 1946 svůj orchestr.

✂ 28. 2. 1921 se narodil významný český skladatel Vladimír Sommer († 8. 9. 1997). Na konzervatoři studoval hru na housle a skladbu. Pokračoval na HAMU, kde se posléze stal odborným asistentem, poté docentem na katedře skladby, profesorem hudební teorie na filozofické fakultě UK. V určité fázi života psal na politickou objednávku – sbory s tendenční tematikou, ale skládal také klasickou a filmovou hudbu. Snad nejvýznamnějším dílem je Vokální symfonie pro alt, recitátora, sbor a orchestr. Hned za toto dílo se řadí řada koncertů instrumentálních.

Z domova

 Národní divadlo Brno mělo tři nominace na 29. ročníku Cen divadelní kritiky (dříve Ceny Alfréda Radoka). Byly to: *Osud* (v kategorii inscenace roku), *Monument* (hudba Marko Ivanoviče v kategorii hudba roku) a *Monument* (v kategorii poprvé uvedená česká hra roku). Svoji nominaci proměnil šéfdirigent Janáčkovy opery a skladatel Marko Ivanovič. Vyhlášení se uskutečnilo 3. března 2021 online.

 Music Man – Adam Plachetka. Není to tak dlouho, co Adam Plachetka překvapil svým „odskokem“ od Mozarta, Donizettiho či Rossiniho do lehkého světa muzikálu. Splnil si však tím svůj dávný sen a výsledkem bylo CD s příznačným názvem *Impossible Dream*. Ohlas nahrávky podnítil pěvce k novému výletu do stejné oblasti, takže na trh teď přichází její pokračování nesoucí titul *Music Man*. Obsahuje 17 písní z amerických i evropských muzikálů. Dobrou vzniku sahají od muzikálové klasiky z 50. let 20. století až po novinky z prvních let našeho milénia. *Music Man* je dalším úspěšným výletem A. Plachetky za hranice operního světa. Hlavní role ve světových muzikálech jsou dnes svou náročností srovnatelné s leckterými operními party. Plachetkův baryton na nahrávce s úspěchem několikrát zdolává i tenorové polohy. Vedle suverénního pěveckého podání je třeba hodnotit přednes, prožitky textu. Osmičlenný komorní sbor vytváří řadě čísel spolehlivé pozadí. Symfonický orchestr Českého rozhlasu v čele s Robertem Jindrou plně uplatňuje své zkušenosti z širokého rozpětí hudebních žánrů.

 Roli lektora mezinárodních dirigentských kurzů, které se v lednu konaly ve spolupráci s Janáčkovou filharmonií Ostrava, přijal vítěz mezinárodní dirigentské soutěže George Sotiho z r. 2002 Tomáš Netopil. Po dobu jednoho týdne vedl deset mladých talentovaných dirigentů z USA, Japonska, Izraele, Jižní Koreje, Německa, Ukrajiny, Španělska, Švýcarska a Velké Británie. Jednotliví posluchači měli možnost dirigovat Janáčkovu filharmonii – po týdenní intenzivní práci předvedli mladí dirigenti své dovednosti na společném koncertě (29. 1. 2021) zveřejněném na webu, facebooku a YouTube filharmonie.

 Přesunutý 52. ročník Hudebního festivalu Antonína Dvořáka by se měl v Příbrami a okolí konat od 20. 4. do 8. 6. 2021, kdy pořadatelé plánují celkem 16 koncertů. Festival chtějí věnovat vztahům Dvořáka k rodině a přátelům. V programu se tak nacházejí díla jeho přátel, ale i díla věnovaná Dvořákem přátelům či rodinným příslušníkům. Hudební festival Antonína Dvořáka v Příbrami loni kvůli pandemii odložili na tento rok.

 Mezinárodní hudební festival Leoše Janáčka by měl hostit mexického violistu. Je jím José Adolfo Alejo Solis. Akce by se měla uskutečnit na různých místech Moravskoslezského kraje, pokud to epidemiologická situace dovolí, od 27. 5. do 1. 7. 2021. Festival by měl přinést díla z oblasti klasiky, ale i hudbu jazzovou a folklórní. Vstupenky jsou již v prodeji. Pokud nepříznivá situace potrvá, budou několik koncertů streamovat.

 Společnost ARCODIVA vydala 2 CD Bohuslava Martinů – Skladby pro violoncello a klavír, které natočil Petr Nouzovský společně s klavíristou Miroslavem Sekerou. Touto nahrávkou dokončil Nouzovský dlouholetý projekt, v rámci něhož natočil kompletní tvorbu B. Martinů pro violoncello.

 Organizátoři festivalu Smetanova Litomyšl chtějí představit program dalšího ročníku koncem března. Obávají se totiž, aby jej v důsledku přetrvávající pandemie nemuseli opět měnit. Předprodej má být zahájen v polovině dubna. Zatím se festival chystá v plném rozsahu. Má se konat od 10. 6. do 6. 7. 2021 a v nabídce by měl mít 44 pořadů s tuzemskými i zahraničními umělci.

 Český Krumlov: dělníci dokončují opravy otáčivého hlediště. Jihočeské divadlo se připravuje na letní sezonu. Je prodán již velký počet vstupenek.

 Symfonický orchestr Police Symphony Orchestra (PSO) z Police nad Metují na Náchodsku 30. 1. 2021 odehrál živý koncert nazvaný „*Na slyšenou!*“. Koncert byl komponovaný jako happening na podporu živé kultury a prostřednictvím místních rozhlasů zazněly 4 skladby ve všech 14 krajích Česka.

Šedesátičlenné těleso živě odehrálo z kulturního zařízení Pellyho domu v Polici nad Metují, kde bylo možno dodržet bezpečné rozestupy a všechna další opatření. Před akcí hudebníci absolvovali testy.

 V Novém zámku v Kostelci nad Orlicí uvedla 11. 1. agentura Kinsky Art Media premiéru prvního dílu nové série komponovaného online pořadu Františka Kinského a Matyáše Nováka s názvem *Leden v Novém zámku*. S průvodcem pořadu F. Kinským, majitelem Nového zámku, si diváci připomněli uplynulý měsíc a jeho významné dny a svátky. Matyáš Novák zahrál kompozice pro klavír se zimní tematikou. První díl završil provedením *Vltavy* B. Smetany ve svém vlastním aranžmá, kterým připomněl Den obnovy samostatného českého státu.

 Symfonický orchestr Českého rozhlasu připravil na 8. 2. 2021 živě vysílaný koncert ze Studia 1. Pod taktovkou Roberta Kružíka uvedl předehru *Preciosa* od Carla Marii von Webera, *Velkou charakteristickou symfonii c moll* Pavla Vranického a společně se sólistou Ivo Kahánkem také *Burlesku* pro klavír a orchestr *d moll* od Richarda Strausse. Přímý přenos vysílala stanice ČRO Vltava.

 Orchester Berg představil 3. 2. 2021 poslední z dvacítky nových skladeb ke zkoušce sirén. Novinku Marka Kepřta v přímém přenosu z unikátního secesního kostela sv. Vojtěcha v Praze - Libni vysílal Český rozhlas Vltava, vychutnat si ji mohli zájemci i jako živé video na facebooku. Díky iniciativě Orchestru Berg vznikl u příležitosti jeho 20. sezony unikátní katalog dvaceti nových skladeb od dvaceti českých skladatelů – součástí všech byla znějící siréna, tak jak ji znají obyvatelé ČR z pravidelné zkoušky sirén. Kromě škol, univerzit či vědeckých institucí zazněly novinky např. *v bazénu, na koupališti, v tiskařské dílně, v kostele nebo parku*.

 Mezinárodní hudební festival Lípa Musica slaví v letošním roce své 20. narozeniny. Uměleckou garanci při této příležitosti po dvouletém úspěšném působení houslového virtuosa a koncertního mistra České filharmonie Josefa Špačka převezme špičkový Pavel Haas Quartet. Těleso, které patří mezi nejvýznamnější světové komorní soubory současnosti, se představí v několika projektech, na kterých bude spolupracovat s předními českými i zahraničními umělci. Zahajovací koncert se uskuteční 11. 9. 2021 v libereckém Divadle F. X. Šaldy za účasti české violoncellistky Michaely Fukačové (žijící v Dánsku) a Symfonického orchestru Českého rozhlasu za řízení jeho šéfdirigenta A. Liebreicha. Program bude věnován počtě českému skladateli Antonínu Dvořákovi.

 Moravská filharmonie Olomouc přenesla 4. 2. do online prostředí hudbu německých romantiků. Stěžejní koncert pro lesní roh od Richarda Strausse a vrcholnou symfonii Johanna Brahmsa provedl orchestr pod taktovkou svého šéfdirigenta Jakuba Kleckera. Sólového partu se zhostil člen České filharmonie Mikuláš Koska. Záznam koncertu je na YouTube kanále Moravské filharmonie Olomouc.

 Janáčkova filharmonie Ostrava doprovodila klavíristu Lukáše Vondráčka, vítěze prestižní bruselské soutěže Královny Alžběty z r. 2016. Na program byly skladby B. Smetany a S. Rachmaninova. Koncert byl vysílán online na facebookovém profilu orchestru a na kanálu YouTube. Koncert měl původně řídit šéfdirigent ostravského orchestru Vasilij Sinajskij. Vzhledem k cestovním restrikcím nedorazil. Online koncert zazněl pod taktovkou Leoše Svárovského.

 Tradiční prolog festivalu Dny Bohuslava Martinů ve Španělském sále Pražského hradu nemohl proběhnout na konci listopadu 2020 z důvodů vládních opatření. Nyní Hudba hradní stráže a Policie ČR program koncertu nahrála a je k dispozici online. Připojil se tak k dalším koncertům festivalu, které jsou na stránkách Nadace Bohuslava Martinů přístupné ke zhlédnutí po celý rok.

 Oblíbený cyklus FOK s přesahem do výtvarného umění s názvem *Obrazy a hudba* nabídl 3. 1. 2021 stream koncertu plný flétnového okouzlení. Na program byly skladby barokních mistrů Johanna Sebastiana Bacha a Georga Philippa Telemana, které doplnila hudba 20. století Bohuslava Martinů nebo Elliota Cartera. Hudba byla doplněna krátkými vstupy o slavném malíři Václavu Vavřinci Reineirovi. Došlo na jeho oltářní obraz v kostele sv. Šimona a Judy i na díla vystavená ve sbírkách Národní

galerie, za nimiž se kamera pořadu vydala přímo do Sbírký starého umění ve Schwarzenberském paláci.

 V loňském roce oslavil Pražský smíšený sbor úctyhodné jubileum – 75 let svého trvání. Při této příležitosti nadělil svým příznivcům dárek, který si zaslouží pozornost – nahrávku s výběrem sborové tvorby českých mistrů. Klasiku konce 19. století zastupuje A. Dvořák, českou modernu 20. století V. Novák a B. Martinů a skladatele 2. poloviny 20. století Z. Lukáš. Ve všech případech byla vybrána méně uváděná díla těchto autorů. Na vzniku nahrávky má značný podíl sbormistr, dirigent Jiří Petrdlík. V čele tělesa stojí už víc než 10 let a za tu dobu s ním získal řadu domácích i zahraničních ocenění. Je též uznávaným operním dirigentem (v současnosti je uměleckým šéfem opery J. K. Tyla v Plzni).

 Agentura Nachtigall Artists měla operní večer mezinárodně uznávané sopranistky Zuzany Markové v dlouhodobém plánu. Pěvkyně měla vystoupit 30. 1. 2021 ve Dvořákově síni Rudolfiny za klavírního doprovodu svého manžela, kterým je italský dirigent a klavírista Giacomo Sagripanti. Koncert se sice v tomto termínu uskutečnil, ale z důvodů pandemické situace bez diváků, do ČR nemohl přicestovat ani sólistčin partner. Nabídku na spolupráci přijal Lukáš Klánský, jeden z nejvýznamnějších a nejžádanějších klavíristů mladé generace. Operní recitál Z. Markové se konal v rámci prezentace Spolku přátel hudebních talentů a v živém přenosu byl vysílán rozhlasovou stanicí ČR Vltava. Pěvkyně pro večer vybrala árie z oper V. Belliniho, G. Donizettiho, G. Rossiniho a A. Dvořáka. Žije v současnosti v Itálii a v zahraničí její schopnost propojení zpěvu a hereckého umu kritici velmi chválí. Upoutala publikum např. v Itálii, Německu, Rakousku, ve Francii i v USA. Operní recitál Z. Markové byl také zaznamenán Českou televizí pro zařazení do nadcházejících programů ČT ART. Agentura Nachtigall Artists upozorňuje, že zakoupené vstupenky na koncert zůstávají v platnosti a jakmile se uvolní restrikce, uskuteční se operní gala v náhradním termínu.

 Umělecký ředitel Opery Národního divadla a Státní opery Praha Per Boye Hansen, který je známý svým obdivem k dílu W. A. Mozarta, bude v následujících sezonách realizovat sérii inscenací oper tohoto skladatele ve Stavovském divadle. Budou to *Don Giovanni*, *Così fan tutte* a *Figarova svatba*. Inscenace vzniknou v koprodukcii ND Praha s ND v Mannheimu. Pražské obsazení bude postaveno na pražských sólistech, v Mannheimu, kde mají repertoárové divadlo, budou zpívat převážně zpěváci místní. Náklady si divadla rozdělí.

 V průběhu letošního ročníku Mezinárodního hudebního festivalu Leoše Janáčka (27. 5. – 1. 7. v Ostravě i dalších městech) převezme symbolickou festivalovou prezidentskou štafetu z rukou Ivana Ženatého Tomáš Netopil. Mělo by se tak stát na koncertě 15. 6., na kterém by měly znít skladby J. Brahmsa a A. Dvořáka. T. Netopil tak naváže na své předchůdce, kterými byli Ilja Hurník, Libor Pešek, Gabriela Beňačková, Zdeněk Mácal a Ivan Ženatý. Festival bude mít poprvé ve své historii rezidenčního umělce. Bude jím Ivo Kahánek, který rovněž poprvé povede v rámci festivalu mistrovské kurzy zaměřené na interpretaci klavírní tvorby Leoše Janáčka.

Ze světa

 Mladý český pianista Jan Schulmeister se v lednu 2021 zúčastnil 6. ročníku mezinárodní hudební soutěže „Odin International Music Competition 2021“ pořádané v estonském Tallinu. Čtrnáctiletý pianista získal v obrovské celosvětové konkurenci ve své kategorii 1. místo. Toto umístění mu přineslo další cenu v podobě koncertní nabídky na účinkování v rámci hudebního festivalu „Gradus International Piano Festival“, který se koná pravidelně v červnu v dánském Aarhusu.

 Jan Mráček, jeden z nejlepších českých houslistů mladé generace, vystoupil 21. 1. 2021 v tureckém Istanbulu s Borusan Istanbul Philharmonia Orchestra a dirigentem Garretem Keastem. Na programu byla *Romance f moll, opus 11* A. Dvořáka a *Houslový koncert e moll opus 64* Felixe Mendelssohna Bartholdyho. Program doplnila *Symfonie č. 8 F dur, op. 93* Ludwiga van Beethovena.

Původně byl na programu Houslový koncert Ericha Korngolda, z důvodů mimořádných opatření muselo být vybráno dílo s menším obsazením orchestru. Koncert bez posluchačů vysílal přímým přenosem Borusan Klasik Radio.

📖 U příležitosti letošního životního jubilea Plácida Dominga (*21. 1. 1941) se uskutečnilo 22. 1. 2021 ve Vídeňské státní operě live představení, které jen s pár hodinovým časovým posunem zařadila Vídeňská státní opera do sekce Stream na web divadla. Šlo o třetí operu G. Verdiho *Nabucco*. Osmdešátiletý Plácido Domingo dokázal mistrovsky rozehrát na jevišti složitý charakter vládce a mocného muže. S brilantní pěveckou technikou ztvárnil postavu v pestré škále hlasových, výrazových a dynamických rejstříků. Titulní dramatickou barytonovou roli vytvořil s velkou grácií. Po boku P. Dominga zazářila v roli Abigail italská sopranistka Anna Pirozzi. Fenenu zpívala maďarská mezzosopranistka Szilvia Vörös. Britsko – italský tenorista Freddie DeTommaso vytvořil Ismaele, italský basista Riccardo Zanellato velekněze Zachariáše. Rumunský basista Dan Paul Dumitrescu se zhostil role Baalova velekněze, mladý německý tenorista Daniel Jenz babylonského vojáka Abdalla a finská sopranistka Aurora Marthens zpívala Annu, sestru Zachariáše. Proslulý italský dirigent Marco Armiliato dirigoval Orchester Vídeňské státní opery s hlubokým porozuměním pro styl skladatele.

📖 Německá ministryně kultury Monika Grütters oznámila 4. 2. 2021 poskytnutí další podpory uměleckým organizacím – jednu miliardu eur.

📖 Operní dům v Curychu zrušil všechna plánovaná představení v únoru a březnu, a to zatím do velikonočního pondělí 5. 4. 2021.

📖 Opera La Monnaie v Bruselu streamovala během února své koncerty a operní představení. Diváci se mohli potěšit mj. *Mozartovou akademií*, která byla rekonstrukcí koncertu ve vídeňském Burgtheatru 23. 3. 1783 za účasti císaře Josefa II. Mozart na něm představil svou novou *Symfonii D dur, op. 385 „Haffnerovu“*, improvizoval na klavír a doprovázel pěvce v áriích.

📖 San Francisco Opera zpřístupnila v lednu a únoru online zdarma své inscenace. Byly to opery *La traviata* (Verdi), *Lohengrin* (Wagner), *Così fan tutte* (Mozart), *Vlaštovka* (Puccini) a Verdiho *Falstaff*. Představení předcházely rozhovory s umělci.

📖 Také Vídeňská státní opera nabídla svým divákům online inscenace. Patřily k nim opery a balety: *Figarova svatba*, *Don Giovanni*, *La clemenza di Tito*, *Kouzelná flétna*, *Únos ze serailu* (Mozart), *Louskáček* (Čajkovskij).

📖 Ruský dirigent Vasilij Petrenko (*1976) zastává v současné době místa šéfdirigentů Královského liverpoolského orchestru, Filharmonie Oslo a Mládežnického orchestru Evropské unie. V r. 2016 byl jmenován hlavním hostujícím dirigentem Ruského státního akademického symfonického orchestru Jevgenie Svetlanova. Od 1. 9. 2021 se stane jeho šéfdirigentem. Vladimír Jurkovskij (*1972), který vedl orchestr od r. 2011, se od sezony 2021/22 stane generálním hudebním ředitelem Bavorské státní opery v Mnichově.

📖 Salcburský festival Mozartův týden letos začal 27. 1. Uskutečnil se ve zkrácené podobě (do 31. 1.) a vybrané koncerty byly streamovány online na mezinárodních kanálech. Festival zahájil koncert orchestru salcburského Mozartea pod taktovkou kanadské dirigentky Kery - Lynn Wilson s významnými sólisty včetně uměleckého ředitele festivalu Rolanda Vilazóna. Hlavním lákadlem byla světová premiéra nově objevené klavírní skladby W. A. Mozarta s názvem *Allegro in D*, kterou zahrál 27. 1. ve výroční den Mozartova narození fenomenální jihokorejský klavírista Seong – Jin Cho, vítěz Chopinovy soutěže z r. 2015, host Pražského jara v l. 2016 a 2021. Skladbu napsal sedmnáctiletý Mozart asi v r. 1773, v závěru italského pobytu. Osudy rukopisu: pravděpodobně se dostal z pozůstalosti skladatelova nejmladšího syna Franze Xavera do sbírky amatérského hudebníka Aloyse Fuchse. V 80. letech 19. století ho vlastnil jakýsi vídeňský obchodník s uměním. V r. 1899 byl rukopis prodán v aukci. Ve 20. letech 20. století se majitelem stal obchodník z Paříže, který ho prodal francouzsko –

holandskému inženýrovi. Od jeho rodiny se podařilo v r. 2018 vzácný rukopis zakoupit nadací salcburského Mozarta.

📖 Opéra National de Paris má novou šéfsbormistryni. Stala se jí dosavadní sbormistryně Holandské národní opery Ching – Lien Wu, která se práce v Paříži ujme 26. 4. 2021. Studovala hudbu ve svém rodišti v Taipei a na Národní konzervatoři hudby v Lyonu. Kariéru zahájila u sboru v Opéra National du Rhin ve Štrasburku, odkud odešla do Švýcarska, do Grand Théâtre de Genève. Jako sbormistryně hostovala v operních domech v Montpellier, Rouenu a v Šanghaji. V r. 2013 debutovala v Holandské národní opeře a v následujícím roce se zde stala šéfsbormistryní. V r. 2016 německý časopis Opernwelt jmenoval sbor amsterdamské opery nejlepším sborovým tělesem na světě.

📖 Inscenace *Lolity* Rodiona Ščedrina v Moskvě ve Velkém divadle 8. 2. 2021. Jde o inscenaci režisérky Slávy Daubnerové uvedené 3. a 5. 10. 2019 v české premiéře souborem pražské Státní opery na scéně Stavovského divadla pod taktovkou Sergeje Neller a za účasti autora Rodiona Ščedrina. V následujícím roce byla tato inscenace uvedena v Petrohradě v Mariinském divadle (13. 2. 2020) za řízení Valerije Gergijeva a s řadou pěvců, kteří vystoupili i v Praze. Následně byla nominována na prestižní ruské divadelní ocenění Zlatá maska. Moskevská premiéra se uskutečnila v rámci každoročního Festivalu Zlaté masky. Operu v Petrohradě i Moskvě režijně opět na scéně Borise Kudličky a v kostýmech Natalie Kitamikado nastudovala Sláva Daubnerová, i v Moskvě dirigoval Valerij Gergijev. Podle divadelních cedulí nebyl ve Velkém divadle dovolen vstup divákům mladším 18 let.

Nabídky, informace

► Nové operní nahrávky na CD. Známé opery se vydávají především na DVD jako záznamy z velkých divadel, na CD většinou vycházejí nahrávky oper méně známých. **Marin Marais: Alcione**, **Alessandro Scarlatti: Stará vdova Palandrana a dobrý mladík Zamberlucco**, **Antonio Vivaldi: Agrippa**, **Christoph Graupner: Antiochus und Stratonica**, **Jean – Philippe Rameau: Dardanus**, **Carl Heinrich Graun: Polydorus**, **Pedro Antonio Avondano: Svět na měsíci**, **Giacomo Meyerbeer: Ali-melek**, **Gaetano Donizetti: Vyvrhel**, **Reynaldo Hahn: Můj krásný neznámý**, **Pascal Dusapin: Vášeň**, **Delilah Gutman: Sen**, **Alastair White: Módní opera**.

Vážení členové SPNdB,

jistě víte, že kultura je velmi křehkým a zranitelným „ekosystémem“. Zahrnuje řadu kulturních institucí, uměleckých a technických profesí, památkovou péči; nejde jen o divadelníky, výtvarníky, ale též filmaře, designéry, hudebníky... Pořádání živých kulturních akcí bylo zakazováno mezi prvními. Plnohodnotné obnovení činnosti je stále v nedohlednu. Přitom živé umění má blahodárný vliv na zlepšení nálady ve společnosti, navrácení společenského života do regionů. Takže: neklesejte na mysl. Členové výboru SPNdB jsou s Vámi na jedné lodi a přejí si plout do klidných vod.

Jana Veselá

Použité zdroje:

Malá encyklopedie české opery	Hudební rozhledy č. 3
Malá encyklopedie hudby	Webové stránky NdB
Osobnosti světové hudby	Denní tisk a internet
Oxfordský slovník opery	Metropolitan
Postavy brněnského jeviště	ČD – magazín

Uzávěrka Zpravodaje dne: 26. března 2021

Neprodejné. Zpravodaj vydává Spolek přátel NdB, Jugoslávská 652/98, 613 00 Brno, IČ 48510777 pro vnitřní potřebu.